

Správa o výsledku kontroly 2024

Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo vnútra SR a vybrané okresné úrady

Napriek tomu, že PZP motoristi uzatvárajú prostredníctvom komerčných poisťovní, vynútenie plnenia tejto zákonnej povinnosti bolo zverené ministerstvu vnútra. V prípade neuzatvorenia poistenia ministerstvo ukladá pokuty prostredníctvom svojich preddavkových organizácií – okresných úradov. NKÚ SR preto vykonalo kontrolu na ministerstve vnútra a na jeho 28 okresných úradoch.

Kontrolované bolo aj plnenie opatrení z kontroly verejných prostriedkov a majetku štátu, ktorú NKÚ SR vykonalo v roku 2020. V tejto časti bola kontrola zameraná na osobitný účet ministerstva vnútra, tvorený z povinného odvodu z prijatého PZP od motoristov.

Ako sme postupovali

Kontrolu vykonalo 37 kontrolórov podľa zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2023 a súvisiace obdobia.

Základnými kritériami pre výber vzorky okresných úradov boli – počet vydaných rozhodnutí o uložení pokuty a výška uložených pokút za neuzatvorenie PZP. Kontrolované boli aj všetky okresné úrady v sídle kraja.

Prečo sme kontrolovali

Úlohou okresných úradov v oblasti PZP je konať voči každému, kto PZP neuzatvoril. Tým sa má chrániť verejný záujem, ktorým je ochrana všetkých účastníkov cestnej premávky. Zároveň sa má vyžadovať, aby si každý povinnosť vyplývajúcu zo zákona splnil.

Počet nepoistených vozidiel na Slovensku odborníci odhadujú na viac ako 9 % zo všetkých evidovaných vozidiel. Ich reálny počet v cestnej premávke možno iba odhadovať. Ak na motorové vozidlo nie je uzavreté PZP, okresný úrad by mal motoristovi uložiť pokutu od 16,60 eur do 3 319,39 eur. Zoznamy vozidiel bez uzatvoreného PZP zasiela okresným úradom Slovenská kancelária poisťovateľov. Vzhľadom na vysoký počet oznámení o jeho neuzatvorení NKÚ SR preverilo účinnosť nastaveného sankčného mechanizmu.

Čo sme zistili

Kontrolou bolo identifikované nejasné rozdelenie úloh a právomocí v agende PZP. V súčasnom sankčnom systéme za neuzatvorenie PZP bolo identifikovaných viacero nedostatkov, v dôsledku ktorých bol tento systém nefunkčný.

- Činnosť 28 kontrolovaných okresných úradov bola nedostatočná, keď v kontrolovanom období vybavili iba 1,46 % oznámených prípadov o neuzatvorení PZP, z celkového počtu takmer 1,8 milióna.
- Preventívne, výchovné a represívne funkcie sankčného mechanizmu neboli naplnené, čím držitelia motorových vozidiel neboli motivovaní k uzatvoreniu PZP.
- Pokuty ukladalo 49 zo 72 okresných úradov, pričom všetky boli personálne poddimenzované.
- Desať okresných úradov nepožiadalo o predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutia a neupovedomilo účastníkov konania o tom, že nemôžu rozhodnúť v zákonom stanovených lehotách. Ak pobyt účastníkov konania nebol známy, tri okresné úrady upustili od ďalšieho konania. Namiesto vydania rozhodnutia o zastavení konania vydávali úradný záznam.
- Dva okresné úrady nevykonávali verejnú moc elektronicky a jeden okresný úrad nevytváral a nedoručoval listinné rovnopisy elektronických úradných dokumentov v zmysle zákona.
- Pohládavky neboli postúpené na vymáhanie v prípade jedného okresného úradu.
- Absentovala metodika pre jednotné vedenie konaní okresnými úradmi, chýbal agendový informačný systém a kontrolný mechanizmus bol neúčinný.

Kontrolou bolo tiež zistené široké zadefinovanie účelu použitia prostriedkov z osobitného účtu ministerstva vnútra, tvoreného odvodom z poistného z PZP. To indikovalo riziko ich použitia aj na účely, ktoré by mohli byť financované z prostriedkov rozpočtu ministerstva, namiesto prostriedkov z PZP odvodených na osobitný účet ministerstva vnútra.

Čo odporúčame

NKÚ SR odporúča Výboru Národnej rady SR pre financie a rozpočet

- zaviazat' ministerstvo financií v spolupráci s ministerstvom vnútra spracovať nové legislatívne pravidlá pre efektívny a účinný systém sankčného mechanizmu v prípade neuzatvorenia PZP;
- zaviazat' ministerstvo vnútra, za účelom zvýšenia transparentnosti, aby zaviedlo povinnosť vypracovávať a zverejňovať výročnú správu o použití prostriedkov z 8 % odvodu z prijatého poistného z PZP.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť sankčný systém PZP na Slovensku a z neho vyplývajúce plnenie povinností orgánmi verejnej správy.

Kontrola bola zameraná na uplatňovanie donucovacej moci štátu, vykonávanej okresnými úradmi v deliktuálnom konaní z dôvodu neuzatvorenia PZP.

Cieľom bolo poukázať na preventívnu, výchovnú a represívnu funkciu sankčného mechanizmu, ktoré majú motivovať držiteľov vozidiel k uzatvoreniu PZP a ochrane ostatných účastníkov cestnej premávky.

Rámec kontrolnej akcie

K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené počas výkonu kontroly patrili najmä: štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov, preskúmanie spisov a rozhodnutí, rozhovory. Výber vzoriek spisov a rozhodnutí bol realizovaný na základe odborného úsudku kontrolórov. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2023 a súvisiace obdobia.

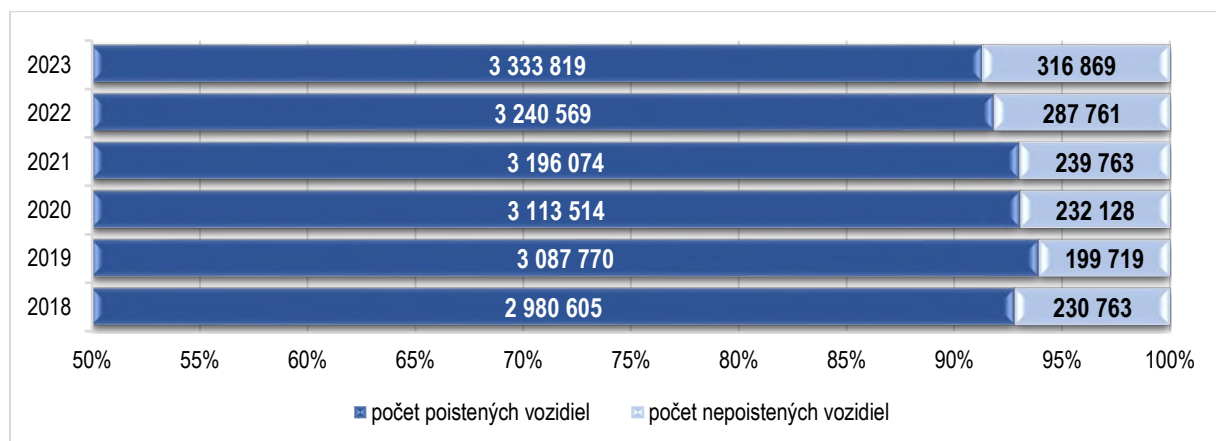
Výsledky kontrolnej akcie

Plnenie povinností orgánmi verejnej správy v oblasti PZP

Podľa Slovenskej kancelárie poisťovateľov bolo v evidencii dopravných inšpektorátov v kontrolovanom období približne 3,5 milióna motorových vozidiel. Počet nepoistených vozidiel, ktoré boli reálne v premávke, možno iba odhadovať. V evidencii sa nachádzali napríklad aj motorové vozidlá, ktoré už fyzicky neexistovali, alebo boli predané do zahraničia. Vykonanie zmien v evidencii vyžaduje aktívnu spoluúčasť vlastníka vozidla. Z dôvodu, že si mnohí motoristi tieto povinnosti neplnili, okresné úrady sa neraz museli zaoberať aj neopodstatnenými oznámeniami o neuzatvorení PZP.

Na Slovensku bol podiel nepoistených vozidiel viac ako 9 %, pričom v susednom Poľsku to bolo približne 1 % a v Českej republike približne 1,6 %.

Graf č. 1: Počet vozidiel podľa evidencie Slovenskej kancelárie poisťovateľov v kontrolovanom období

Zdroj: Slovenská kancelária poisťovateľov, www.skp.sk

Kontrolou bolo preukázané, že z vybavených oznámení o neuzatvorení PZP bolo iba 73,56 % ukončených pokutou (údaje za kontrolované okresné úrady sú uvedené v prílohe v tabuľke č. 2).

Miestna príslušnosť na konanie v agende PZP

Pokutu za neuzatvorenie PZP motoristom ukladajú okresné úrady podľa miesta trvalého pobytu alebo sídla držiteľa, vlastníka alebo prevádzkovateľa vozidla. V Poľsku je na konanie príslušný Garančný poistný fond a v Českej republike sankcie za nepoistenie ukladajú správne orgány – obecné úrady obcí s rozšírenou pôsobnosťou alebo Polícia Českej republiky.

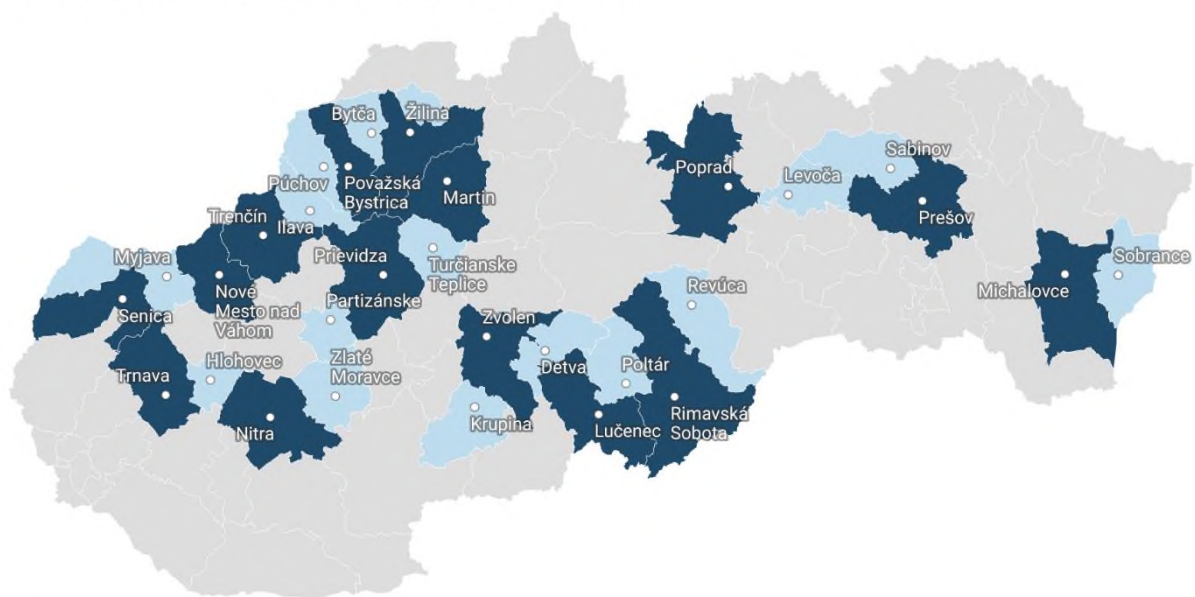
Na Slovensku je zriadených 72 okresných úradov, pričom všetky mali povinnosť vykonávať agendu PZP. Kontrolou bolo zistené, že túto agendu reálne vykonávalo iba 49 okresných úradov.

Napriek legislatívnemu vymedzeniu miestnej príslušnosti neboli najmenšie okresné úrady III. typu technicky ani personálne vybavené na plnenie úloh v agende PZP. Výkon štátnej správy na úseku PZP tak nebol zabezpečený vo všetkých okresoch (zoznam okresov je uvedený v prílohe v tabuľke č. 3). Napríklad v rokoch 2020 – 2023 nebola uložená pokuta žiadnej osobe s trvalým pobytom v okrese Sabinov.

Pokuty povinným osobám z najmenších okresov III. typu ukladali okresné úrady I. a II. typu. Kontrolou bolo zistené, že v rokoch 2018 – 2023 celkovo 16 z 28 kontrolovaných okresných úradov ukladalo pokuty osobám z územnej pôsobnosti iných okresných úradov. Napríklad Okresný úrad Poprad ukladal pokuty osobám z okresu Levoča, Okresný úrad Trnava osobám z okresu Hlohovec. Prehľad úradov, ktoré ukladali pokuty ako miestne nepríslušné, je uvedený v prílohe v tabuľke č. 4.

Graf č. 2: Prehľad okresných úradov, ktoré ukladali pokuty osobám v územnej pôsobnosti iných okresných úradov

Kontrolou identifikované okresné úrady, vyznačené tmavou farbou, ukladali pokuty aj osobám s trvalým pobytom v územnej pôsobnosti najmenších okresných úradov III. typu, ktoré sú vyznačené svetlou farbou.

Map data: ZBGIS® • Created with Datawrapper

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Ministerstvo vnútra uviedlo, že bola zanedbaná legislatívna úprava ešte v roku 2013, kedy v rámci Reformy ESO prechádzali okresné úrady na novú organizačnú štruktúru. Zostali tak bez jednoznačného zadefinovania a potrebného personálneho zabezpečenia. V druhej polovici roku 2022 ministerstvo vnútra oslovilo ministerstvo financií s požiadavkou o legislatívnu úpravu, ktorá by nesúlad odstránila. V čase výkonu kontroly legislatívny proces nebol ukončený.

Rozhodnutia okresných úradov na úseku PZP

Kontrolované okresné úrady v rokoch 2018 – 2023 vybavili z celkového počtu takmer 1,8 milióna oznámení o neuzatvorení PZP iba 26 041, čo predstavovalo len 1,46 % vybavených oznámení (podiel a počet vybavených oznámení kontrolovanými okresnými úradmi je uvedený v prílohe v tabuľke č. 7). Z dôvodu plynutia zákonom stanovených lehôt existuje riziko, že okresné úrady v ostatných prípadoch nebudú konať vôbec. Nevybavené oznámenia o neuzatvorení PZP predstavovali potenciálny príjem do štátneho rozpočtu, ktorý nebol realizovaný.

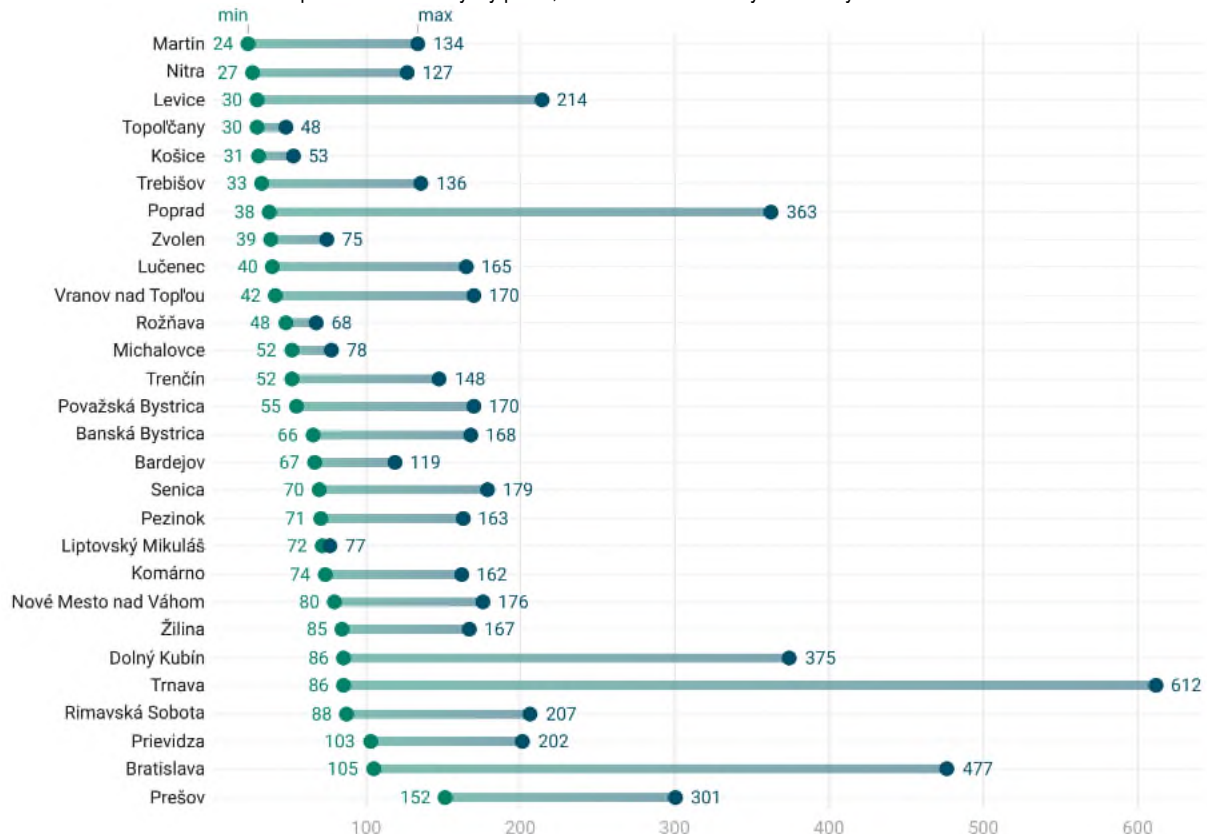
Oznámenia o neuzatvorení PZP boli okresným úradom doručované spravidla raz ročne na CD nosiči v jednoduchom tabuľkovom prehľade. Legislatíva nestanovovala pre tento proces žiadne pravidlá. Z dôvodu krátkych zákonných lehôt sa čas na konanie okresným úradom týmto skracoval. V dôsledku toho boli pokuty za neuzatvorenie PZP ukladané s časovým odstupom niekoľkých mesiacov až rokov od momentu neuzatvorenia PZP.

To významným spôsobom znižovalo výchovný a preventívny charakter sankcií. Pre porovnanie v Poľsku je oznámenie o neuzatvorení PZP postúpené kompetentnému orgánu na konanie do 14 dní.

Výška pokuty výhodnejšia ako poistka

Okresné úrady ukladajú pokutu od 16,60 eur do 3 319,39 eur každej povinnej osobe bez uzatvoreného PZP, pričom novela zákona o PZP počíta so zmenou tohto rozpätia od 50 eur do 5 000 eur. V Poľsku je minimálna pokuta stanovená na 280 PLN, čo je po prepočte necelých 65 eur, pričom výška pokuty za nepoistenie osobného vozidla dlhšie ako 14 dní sa rovná dvojnásobku minimálnej mzdy. Napríklad vo Veľkej Británii za nepoistenie vozidla hrozí trest od pokuty až po odobratie vozidla a zákaz šoférovania, a v Belgicku hrozí za jazdu vozidlom bez PZP až väzenie od ôsmich dní do šiestich mesiacov.

Graf č. 3: Minimálne a maximálne priemerné ročné výšky pokút, ukladané kontrolovanými okresnými úradmi v rokoch 2018 – 2023

Created with Datawrapper

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Všetky kontrolované subjekty pri určovaní výšky pokuty za neuzatvorenie PZP prihladali na zákonom stanovené kritériá, a to závažnosť porušenia povinností a dĺžku trvania protiprávneho stavu. Z dôvodu chýbajúceho „sadzobníka“ pokút a chýbajúcej metodiky okresné úrady určovali výšku pokuty rôzne. Sedem kontrolovaných subjektov malo v celom kontrolovanom období, alebo v jeho časti vypracovaný vlastný sadzobník pokút, ktorý bol využívaný na určenie výšky pokuty pre sankcionovanú osobu. Napríklad Okresný úrad Prešov v roku 2022 alikvotnú čiastku základného poistného navýšoval o 10 % pri dĺžke nepoistenia v trvaní kratšie ako jeden rok, prípadne o 20 % pri dobe nepoistenia dlhšom ako jeden rok.

Celkovo 24 z 28 kontrolovaných okresných úradov určovalo výšku pokuty na základe výpočtu výšky PZP pre nepoistené vozidlo v online kalkulačkách komerčných poisťovní (napríklad www.netfinance.sk, www.online.poistenie.sk, www.rychlepoistenie.sk, www.superpoistenie.sk). V mnohých prípadoch pokuta nepresiahla výšku PZP, ktorú by sankcionovaná osoba zaplatila, ak by poistenie uzatvorila. To nemotivovalo držiteľov vozidiel splniť si zákonnú povinnosť. V kontrolovanom období okresné úrady väčšinou ukladali pokuty, ktorých výška sa približovala dolnej hranici sadzby. Priemerná výška pokuty za kontrolované obdobie, vyrubená všetkými okresnými úradmi, bola v sume 116,75 eur.

Ak by kontrolované okresné úrady konali vo všetkých prípadoch oznámení o neuzatvorení PZP (po štatistickom zohľadnení neopodstatnených oznámení), pri najčastejšie ukladanej pokute okresnými úradmi (80,00 eur), mohol byť potenciálny príjem štátneho rozpočtu za kontrolované obdobie (šesť rokov) vyšší o 103 762 080 eur.

Slovenská kancelária poisťovateľov je okrem iného správcom garančného fondu, ktorý slúži na krytie škôd spôsobených nepoistenými vozidlami. Garančný fond je tvorený z časti poistného PZP motoristov. Prehľad údajov o garančnom fonde je uvedený v prílohe v tabuľke č. 6. Neplatiči PZP sa na jeho tvorbe nepodieľajú. V Českej republike je garančný fond tvorený z povinných príspevkov držiteľov nepoistených vozidiel, ďalej z vymožených prostriedkov od osôb zodpovedných za spôsobenie škody. Ak ani to na krytie škôd spôsobených nepoistenými vozidlami nestačí, tak až potom prispievajú poisťovne z vybratého PZP od zodpovedných motoristov.

Zamestnanci okresných úradov

Agenda PZP nebola na okresných úradoch vhodne organizačne začlenená, keď pokuty ukladali zamestnanci organizačných odborov. Kontrolou bolo zistené, že v kontrolovanom období sa počet zamestnancov vykonávajúcich agendu PZP na všetkých okresných úradoch na Slovensku pohyboval od 50 do 55, čo znamená spravidla jeden zamestnanec na okresný úrad. Počet oznámení o neuzatvorení PZP, doručených 28 kontrolovaným okresným úradom od Slovenskej kancelárie poisťovateľov, bol takmer 1,8 mil. Celkový počet zamestnancov tak nezodpovedal počtu oznámení o neuzatvorení PZP vozidiel a zároveň nebol proporcionálne rozdelený. Napríklad Okresný úrad Bratislava s jedným zamestnancom pre agendu PZP obdržal v kontrolovanom období 300 426 oznámení o neuzatvorení PZP, zatiaľ čo Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom taktiež jeden zamestnanec, mal spracovať 41 945 oznámení o neuzatvorení PZP.

Podľa vyjadrenia ministerstva vnútra boli počty a štruktúra miest na okresných úradoch stanovené na základe výstupov optimalizácie k 1. 12. 2019, pričom naďalej sa priebežne monitorujú a prehodnocujú. Napriek nízkemu počtu vybavených oznámení o neuzatvorení PZP ani ministerstvo financií ako gestor zákona, ani ministerstvo vnútra ako vykonávateľ sankčného mechanizmu neinicializovali potrebu navýšenia počtu zamestnancov okresných úradov. Uvedený stav vznikol v dôsledku nejasného rozdelenia úloh a právomocí pri výkone agendy PZP.

Napriek veľkému počtu oznámení o neuzatvorení PZP vykonávali zamestnanci aj inú kumulovanú agendu. Odborní zamestnanci boli poverení vykonávaním iných úloh, prevažne obslužného charakteru. Existovalo tak riziko, že iné služobné úlohy boli vykonávané na úkor odborných činností vyplývajúcich z výkonu agendy PZP. V ôsmich okresných úradoch bola agenda PZP vykonávaná jedným zamestnancom so 100-percentným pracovným úväzkom. V 16 okresných úradoch to bol jeden zamestnanec s kumulovanou funkciou v rozsahu od 36,67 % do 95,00 %. Na Okresnom úrade Poprad dokonca došlo v agende PZP k zrušeniu jediného štátnozamestnaneckého miesta.

Vo väčšine prípadov nebola v prípade dlhodobej neprítomnosti zamestnanca zabezpečená ani plnohodnotná zastupiteľnosť. Prístup do informačných systémov mal v takmer všetkých kontrolovaných okresných úradoch iba jeden zamestnanec.

Konanie správneho orgánu za neuzatvorenie PZP

Okresné úrady ukladali pokuty v zdĺhavých správnych konaniach, hoci ministerstvo vnútra testovalo zavedenie tzv. pokutárne – automatizovaného systému pre ukladanie pokút. Ministerstvo financií malo predstaviť návrh možného uplatňovania rozkazného konania, čo sa však neudialo. V súčasne nastavených podmienkach pre zavedenie tzv. pokutárne chýba zodpovedajúca právna úprava, vhodný informačný systém a personálne zabezpečenie.

Kontrolou boli zistené viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o správnom konaní, zákona o e-Governmente a zákona o PZP, keď okresné úrady napríklad:

- nekonali v zákonom stanovených lehotách;
- vyrubili pokutu za neuzatvorenie PZP nižšiu, ako je zákonom stanovená minimálna pokuta;
- nevykonávali verejnú moc elektronicky;
- stornovali rozhodnutia o uložení pokuty a nepostúpili ich na ďalšie vymáhanie.

Okresné úrady ročne dostanú od Slovenskej kancelárie poisťovateľov približne 300 000 oznámení o neuzatvorení PZP. V rokoch 2018 – 2023 bolo všetkými okresnými úradmi na Slovensku uložených spolu 32 640 pokút za neuzatvorenie PZP v celkovej sume 3 810 566,02 eur. Suma zaplatených, resp. vymožených pokút z vyrubenej sumy bola vo výške 1 672 138,86 eur, čo predstavovalo 43,88 %.

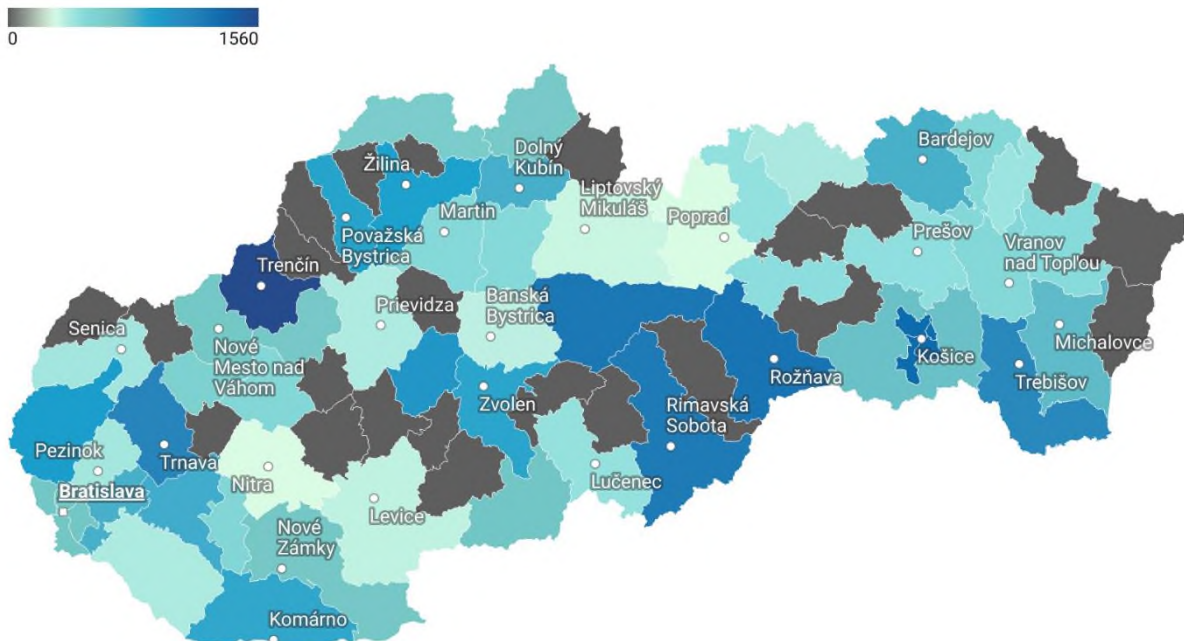
Tabuľka č. 1: Štatistické údaje za kontrolované obdobie

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet vyrubených pokút	5 154	4 715	4 743	5 483	5 876	6 669
Suma vyrubených pokút v eur	458 444,57	438 313,43	500 990,20	601 567,27	836 252,36	974 998,19

Zdroj: ministerstvo vnútra

Počet uložených pokút jednotlivými okresnými úradmi je znázornený v nasledujúcom grafe. Osobám z okresov vyznačených čiernou farbou ukladali pokuty okresné úrady I. a II. typu.

Graf č. 2: Okresy podľa počtu uložených pokút za neuzatvorenie PZP v kontrolovanom období

Map data: ZBGIS® • Created with Datawrapper

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Metodické usmerňovanie

V súvislosti s formálnym nastavením postupov bolo zistené, že okresné úrady nedisponovali jednotným uceleným dokumentom, ktorý by zastrešoval oblasť výkonu agendy PZP. Napriek tomu, že vecným gestorm zákona o PZP je ministerstvo financií, neusmerňovalo zamestnancov okresných úradov, pretože nebolo požiadané o vypracovanie metodického usmernenia.

Aj keď okresné úrady spadajú pod ministerstvo vnútra, podľa jeho vyjadrenia nebolo oprávnené konať v otázkach spadajúcich do vecnej pôsobnosti iného rezortu. Nebolo preto ani oprávnené riadiť, kontrolovať alebo usmerňovať okresné úrady v oblasti PZP.

V činnosti okresných úradov tak existovali neodôvodnené rozdiely, a to v rôznych oblastiach. Príklady.

- Priemerná pokuta uložená Okresným úradom Košice bola 32,76 eur, Okresným úradom Prešov 221,04 eur.
- Rozhodovanie o postupnosti preverovania oznámení o neuzatvorení PZP, ktoré boli doručované Slovenskou kanceláriou poisťovateľov na CD nosiči v jednoduchom tabuľkovom prehľade, záviselo od vlastného rozhodnutia zamestnanca, čím mohlo byť toto konanie netransparentné. Napríklad Okresným úradom Banská Bystrica boli v roku 2018 riešené najmä prípady osôb, ktorých priezviská začínali na písmená A-B, v roku 2019 na písmená B-Č, v rokoch 2020 a 2021 na písmeno D, v rokoch 2022 a 2023 začínali priezviská na rôzne písmená. Okresný úrad Bardejov riešil iba prípady nepoistenia dlhšie ako 6 mesiacov.
- Na niektorých okresných úradoch nebolo možné preukázať reálny výkon činnosti v agende PZP. V 15 kontrolovaných okresných úradoch nevyhotovovali písomné záznamy o tom, že v preverovaných prípadoch z dôvodu neopodstatnenosti oznámenia správne konanie nezačne.
- Okresné úrady využívali rôzne procesné postupy, čím nepostupovali jednotne.
- Priemerná lehota na vydanie rozhodnutia v kontrolovaných okresných úradoch bola od 11 do 72 dní.

Informačné systémy

Neexistujúci agendový informačný systém (informačný systém pre potreby PZP) neumožňoval viesť štatistiku konaní okresných úradov. Navyše, ministerstvo vnútra nezabezpečilo, aby okresné úrady mohli vykonávať verejnú moc elektronicky v zákonom stanovenom termíne.

Z dôvodu chýbajúceho informačného systému pre potreby agendy PZP táto nebola vyhodnocovaná na úrovni okresných úradov ani ministerstiev. Kompetentné orgány nemali relevantné informácie potrebné pre prijímanie adekvátnych opatrení, na základe ktorých by mohli posúdiť efektívnosť a účinnosť nastaveného sankčného systému.

Kontrolný mechanizmus bol neúčinný

V 17 kontrolovaných okresných úradoch nebola v rokoch 2018 až 2023 vykonaná žiadna vnútorná kontrola agendy PZP. Externú kontrolu nevykonali ani žiadni z ústredných orgánov štátnej správy. Podľa vyjadrenia okresných úradov bola kontrola zabezpečená tým, že dokumenty adresované účastníkom konania boli zasielané na schválenie vedúcemu organizačného odboru, ktorý ich po verifikácii podpísal.

Nemožnosť výkonu účinnej vnútornej kontroly bola dôsledkom chýbajúcich interných predpisov a metodických usmernení. Bez účinnej vnútornej kontroly nebolo možné zo strany ministerstva vnútra a ministerstva financií identifikovať problémové oblasti, a tak ani prijímať adekvátne opatrenia na zvýšenie efektívnosti a účinnosti sankčného mechanizmu. Existovalo tak riziko rozdielného postupu okresných úradov v skutkovo obdobných alebo zhodných prípadoch.

Ministerstvo vnútra ani ministerstvo financií nevykonávali v kontrolovanom období v agende PZP žiadne analýzy ani vyhodnocovania činnosti okresných úradov.

Plnenie opatrení z kontroly Verejné prostriedky a majetok štátu v správe ministerstva vnútra

Osobitný účet ministerstva vnútra, tvorený z 8 % odvodu z prijatého poistného z PZP

Osobitný účet ministerstva vnútra, určený na zabezpečenie rôznych úloh súvisiacich okrem iného s bezpečnosťou cestnej premávky, bol tvorený z 8 % odvodu z prijatého poistného z PZP. Napríklad za rok 2023 to bolo viac ako 33 miliónov eur. Požiadavky oprávnených subjektov na rozdelenie finančných prostriedkov boli predkladané ministerstvu financií v zmysle zákona o poisťovníctve. Čerpanie prostriedkov osobitného účtu v rokoch 2021-2023 je uvedené v prílohe v tabuľke č. 5.

Kontrolou boli zistené nasledujúce nedostatky:

- ministerstvo vnútra v rokoch 2022 a 2023 oznámilo ministerstvu financií len súhrnnú informáciu o prijatej a čerpanej sume finančných prostriedkov získaných z odvodu časti poistného bez ich presného rozdelenia na jednotlivé zložky ministerstva vnútra;
- ministerstvo vnútra v rokoch 2021 až 2023 zverejšňovalo na svojom webovom sídle len súhrnnú informáciu o prijatej a čerpanej sume finančných prostriedkov získaných z odvodu časti poistného bez ich presného rozdelenia na jednotlivé zložky ministerstva vnútra; tým nebola dodržaná požiadavka transparentnosti vo vzťahu k naplneniu princípu verejnej kontroly v zmysle zákona o slobode informácií;
- ministerstvo vnútra zverejšnilo na svojom webovom sídle rozdelenie finančných prostriedkov získaných v roku 2021 po stanovenom termíne.

Kontrolou bolo zároveň identifikované široké zadefinovanie účelu použitia prostriedkov z osobitného účtu (najmä obstaranie materiálno-technického vybavenia) v zákone o poisťovníctve. To vytváralo riziko použitia prostriedkov osobitného účtu aj na účely, ktoré by mohli byť financované z prostriedkov rozpočtu ministerstva vnútra, namiesto prostriedkov z prijatého poistného z PZP. Z týchto finančných prostriedkov tak bolo financované napríklad zabezpečenie materiálno-technického vybavenia (počítače, monitory, vysokozáťažové kancelárske stoličky, prípadne multimediálna sada do zasadacej miestnosti).

Z dôvodu zvýšenia transparentnosti použitia týchto finančných prostriedkov odporúča NKÚ SR vydávať výročnú správu v takom rozsahu, ako je to napríklad v Českej republike, kde správa obsahuje podrobné informácie o použití prostriedkov, pričom je ešte overená audítorom.

Záver

Ochrana účastníkov cestnej premávky je verejným záujmom všetkých. Dopravná nehodovosť je na Slovensku dlhodobo pretrvávajúcim spoločenským, sociálnym a ekonomickým problémom, častokrát spojeným so stratami na ľudských životoch alebo poškodením zdravia, či materiálnymi škodami. PZP vytvára právny rámec na zabezpečenie finančného odškodnenia obetí dopravných nehôd a sanovanie škôd.

Pokutou za neuzatvorenie PZP sa neodstraňuje vzniknutý protiprávny stav, ale sankcionuje sa porušenie zákonnej povinnosti. Identifikáciou systémových nedostatkov však bolo zistené, že v kontrolovanom období bol sankčný systém PZP neúčinný. Tým nebola zabezpečená dostatočná ochrana záujmov štátu a spoločnosti, práv a záujmov fyzických osôb a právnických osôb a dôsledné vyžadovanie plnenia ich povinností.

Ako príčiny boli identifikované – najmä nedostatočné personálne zabezpečenie, absencia metodického usmerňovania, nenaplnenie represívnej, preventívnej a výchovnej funkcie sankcií, nedostatočná motivácia k uzatvoreniu PZP, výkon agendy prostredníctvom zdĺhavých správnych konaní, absencia agendového informačného systému a neúčinný kontrolný mechanizmus.

Zodpovední motoristi prostredníctvom poistenia kryjú prípadnú škodu, ktorú by spôsobili, prispievajú do garančného fondu, z ktorého sú hradené škody spôsobené neplatičmi a zároveň prispievajú do osobitného účtu ministerstva vnútra. O neplatičov, ktorí do systému neprispievali, sa ústredné orgány zaujímali v nedostatočnej miere. Takto nastavený systém viedol k tomu, že v roku 2023 bolo evidovaných viac ako 9 % vozidiel bez uzatvoreného PZP, pričom reálny stav bolo možné len odhadnúť.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Z kontrol vykonaných na vybraných okresných úradoch bolo vypracovaných 21 čiastkových protokolov o výsledku kontroly, s výsledkom ktorých boli oboznámení prednostovia okresných úradov. V dvoch prípadoch boli okresnými úradmi vznesené námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Preverení námietok bolo zistené, že boli neopodstatnené.

Zistené nedostatky, uvedené v čiastkových protokoloch, boli obsiahnuté aj v protokole o výsledku kontroly, s ktorým bol oboznámený štatutárny orgán ministerstva vnútra. K protokolu o výsledku kontroly vznieslo ministerstvo vnútra námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Ich preverení bolo zistené, že boli neopodstatnené.

V zápisnici o prerokovaní protokolu sa ministerstvo vnútra zaviazalo prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a informovať o tom NKÚ SR v stanovených termínoch. NKÚ SR bude plnenie týchto opatrení následne monitorovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Okresný úrad Banská Bystrica

Nám. L. Štúra 1
974 05 Banská Bystrica
☎ +421 48 430 62 21
✉ prednosta.bb@minv.sk

Okresný úrad Bratislava

Tomášikova 46
832 05 Bratislava
☎ +421 961 046 002
✉ prednosta.ba@minv.sk

Okresný úrad Komárno

Záhradnícka 6
945 01 Komárno
☎ +421 961 315 700
✉ prednosta.kn@minv.sk

Okresný úrad Levice

Rozmarínová ul. 4
934 01 Levice
☎ +421 961 322 001
✉ prednosta.lv@minv.sk

Okresný úrad Lučenec

Námestie republiky 26
984 36 Lučenec
☎ +421 961 652 101
✉ prednosta.lc@minv.sk

Okresný úrad Michalovce

Námestie slobody 1
071 01 Michalovce
☎ +421 56 628 07 01
✉ prednosta.mi@minv.sk

Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom

Hviezdoslavova 36
915 41 Nové Mesto nad Váhom
☎ +421 961 245 901
✉ prednosta.nm@minv.sk

Ministerstvo vnútra SR

Pribinova 2
812 72 Bratislava
☎ +4212 5094 1111
✉ public@minv.sk

Okresný úrad Bardejov

Dlhý rad 16
085 01 Bardejov
☎ +421 54 471 03 27
✉ prednosta.bj@minv.sk

Okresný úrad Dolný Kubín

Námestie slobody 1
026 01 Dolný Kubín
☎ +421 43 312 43 03
✉ prednosta.dk@minv.sk

Okresný úrad Košice

Komenského 52
041 26 Košice
☎ +421 55 600 12 01
✉ prednosta.ke@minv.sk

Okresný úrad Liptovský Mikuláš

Námestie osloboditeľov 1
031 41 Liptovský Mikuláš
☎ +421 961 574 421
✉ prednosta.lm@minv.sk

Okresný úrad Martin

Námestie S. H. Vajanského 1
036 58 Martin
☎ +421 961 415 101
✉ prednosta.mt@minv.sk

Okresný úrad Nitra

Štefánikova trieda 69
949 01 Nitra
☎ +421 37 654 91 11
✉ prednosta.nr@minv.sk

Okresný úrad Pezinok

M. R. Štefánika 10
902 01 Pezinok
☎ +421 33 641 11 72
✉ prednosta.pk@minv.sk

Okresný úrad Poprad

Nábřeží Jána Pavla II. 16

058 44 Poprad

☎ +421 52 716 02 56

✉ prednosta.pp@minv.sk

Okresný úrad Prešov

Námestie mieru 3

080 01 Prešov

☎ +421 51 708 22 01

✉ prednosta.po@minv.sk

Okresný úrad Rimavská Sobota

P. Hostinského 1036/4

979 01 Rimavská Sobota

☎ +421 961 685 700

✉ prednosta.rs@minv.sk

Okresný úrad Senica

Vajanského 17/1

905 01 Senica

☎ +421 34 651 34 50

✉ prednosta.se@minv.sk

Okresný úrad Trebišov

M. R. Štefánika 1161/184

075 01 Trebišov

☎ +421 56 671 41 11

✉ prednosta.tv@minv.sk

Okresný úrad Trnava

Kollárova 8

917 01 Trnava

☎ +421 33 556 42 71

✉ prednosta.tt@minv.sk

Okresný úrad Zvolen

Študentská 2084/12

961 08 Zvolen

☎ +421 961 632 909

✉ prednosta.zv@minv.sk

Okresný úrad Považská Bystrica

Centrum 1/1

017 01 Považská Bystrica

☎ +421 961 265 700

✉ prednosta.pb@minv.sk

Okresný úrad Prievidza

Gustáva Švéniho 3H

971 01 Prievidza

☎ +421 961 572 800

✉ prednosta.pd@minv.sk

Okresný úrad Rožňava

Špitálska 3

048 01 Rožňava

☎ +421 961 579 201

✉ prednosta.rv@minv.sk

Okresný úrad Topoľčany

Nám. L. Štúra 1738

955 40 Topoľčany

☎ +421 38 543 32 44

✉ prednosta.to@minv.sk

Okresný úrad Trenčín

Hviezdoslavova 3

911 01 Trenčín

☎ +421 32 741 12 06

✉ prednosta.tn@minv.sk

Okresný úrad Vranov nad Topľou

Námestie slobody 5

093 01 Vranov nad Topľou

☎ +421 57 321 57 00

✉ prednosta.vt@minv.sk

Okresný úrad Žilina

Vysokoškolákov 8556/33B

010 08 Žilina

☎ +421 41 733 56 01

✉ prednosta.za@minv.sk

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
ESO	Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená verejná správa
ministerstvo financií	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
ministerstvo vnútra	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
okresné úrady v sídle kraja alebo okresné úrady I. typu	Bratislava, Trnava, Trenčín, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Prešov, Košice
okresné úrady II. typu	Bánovce nad Bebravou, Bardejov, Brezno, Čadca, Dolný Kubín, Dunajská Streda, Galanta, Humenné, Kežmarok, Komárno, Košice - okolie, Levice, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Malacky, Martin, Michalovce, Námestovo, Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Pezinok, Piešťany, Poprad, Považská Bystrica, Prievidza, Rimavská Sobota, Rožňava, Ružomberok, Senec, Senica, Spišská Nová Ves, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník, Šaľa, Topoľčany, Trebišov, Veľký Krtíš, Vranov nad Topľou, Zvolen, Žiar nad Hronom
okresné úrady III. typu	Banská Štiavnica, Bytča, Detva, Gelnica, Hlohovec, Ilava, Krupina, Kysucké Nové Mesto, Levoča, Medzilaborce, Myjava, Partizánske, Poltár, Púchov, Revúca, Sabinov, Skalica, Snina, Sobrance, Turčianske Teplice, Tvrdosín, Zlaté Moravce, Žarnovica
PZP	povinné zmluvné poistenie
SR	Slovenská republika
zákon o PZP	zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o slobode informácií	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
zákon o správnom konaní	zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
zákon o e-Governmente	zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov
zákon o poisťovníctve	zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Prílohy

Tabuľka č. 2: Podiel opodstatnených oznámení Slovenskej kancelárie poisťovateľov o neuzatvorení PZP, počet a suma uložených pokút kontrolovanými okresnými úradmi v rokoch 2018 až 2023

okresný úrad	podiel opodstatnených oznámení z vybavených	počet uložených pokút ▼	suma uložených pokút
Trenčín	94.30%	1438	140 424,40 eur
Košice	38.47%	1319	60 933,00 eur
Rožňava	85.66%	1231	76 787,00 eur
Rimavská Sobota	92.39%	1190	182 380,30 eur
Trnava	78.78%	1121	126 393,05 eur
Trebišov	90.60%	1070	79 719,00 eur
Považská Bystrica	69.24%	869	83 074,80 eur
Žilina	72.07%	867	116 970,20 eur
Zvolen	85.69%	862	47 239,15 eur
Komárno	79.42%	826	102 922,40 eur
Michalovce	69.49%	738	48 925,00 eur
Dolný Kubín	62.83%	688	90 439,00 eur
Nové Mesto nad Váhom	81.71%	639	69 088,20 eur
Topoľčany	66.74%	602	22 246,00 eur
Bratislava	82.08%	591	95 958,00 eur
Bardejov	86.42%	579	57 449,00 eur
Prešov	88.25%	473	97 246,00 eur
Martin	81.33%	466	40 926,30 eur
Vranov nad Topľou	89.92%	464	31 943,00 eur
Lučenec	80.98%	413	30 501,80 eur
Senica	80.57%	369	38 527,54 eur
Prievidza	78.46%	357	47 166,00 eur
Pezinok	61.46%	354	34 920,00 eur
Banská Bystrica	57.89%	352	42 619,80 eur
Nitra	68.83%	340	24 930,20 eur
Liptovský Mikuláš	67.87%	338	22 617,00 eur
Levice	82.32%	326	32 819,67 eur
Poprad	67.74%	273	40 023,63 eur

Created with Datawrapper

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Tabuľka č. 3: Zoznam okresných úradov, v ktorých nebol zabezpečený výkon štátnej správy na úseku PZP

okres Banská Štiavnica	okres Levoča	okres Skalica
okres Bytča	okres Medzilaborce	okres Snina
okres Detva	okres Myjava	okres Sobrance
okres Gelnica	okres Partizánske	okres Turčianske Teplice
okres Hlohovec	okres Poltár	okres Tvrdošín
okres Ilava	okres Púchov	okres Zlaté Moravce
okres Krupina	okres Revúca	okres Žarnovica
okres Kysucké Nové Mesto	okres Sabinov	

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Tabuľka č. 4: Zoznam okresných úradov I. typu resp. II. typu, ktoré ukladali pokuty za neuzatvorenie PZP osobám z územnej pôsobnosti okresných úradov III. typu

Okresný úrad Banská Bystrica	za Okresný úrad Krupina
Okresný úrad Lučenec	za Okresný úrad Poltár
Okresný úrad Martin	za Okresný úrad Turčianske Teplice
Okresný úrad Michalovce	za Okresný úrad Sobrance
Okresný úrad Nitra	za Okresný úrad Zlaté Moravce
Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom	za Okresný úrad Myjava
Okresný úrad Poprad	za Okresný úrad Levoča
Okresný úrad Považská Bystrica	za Okresný úrad Púchov
Okresný úrad Prešov	za Okresný úrad Sabinov
Okresný úrad Prievidza	za Okresný úrad Partizánske
Okresný úrad Rimavská Sobota	za Okresný úrad Revúca
Okresný úrad Senica	za Okresný úrad Skalica
Okresný úrad Trenčín	za Okresný úrad Ilava
Okresný úrad Trnava	za Okresný úrad Hlohovec
Okresný úrad Zvolen	za Okresný úrad Detva a Okresný úrad Krupina
Okresný úrad Žilina	za Okresný úrad Bytča a Okresný úrad Kysucké Nové Mesto

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly

Tabuľka č. 5: Čerpanie prostriedkov osobitného účtu v rokoch 2021 až 2023 v eurách

rok	rok 2021	rok 2022	rok 2023
Skutočné čerpanie bežných výdavkov k 31. 12.	15 039 863	20 829 539	14 383 958
v tom: Hasičský a záchranný zbor SR	9 803 560	8 209 811	8 103 924
Prezídium Policajného zboru SR	0	3 288	148 541
Integrovaný záchranný systém	244 365	87 075	65 908
Ministerstvo vnútra – sekcia informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti	4 943 387	12 521 265	6 065 585
Ministerstvo vnútra – sekcia ekonomiky	48 552	8 100	0
Zdravotná záchranná služba SR	0	0	0
Skutočné čerpanie kapitálových výdavkov k 31. 12.	13 637 552	3 483 005	7 875 631
v tom: Hasičský a záchranný zbor SR	9 954 957	1 789 320	3 283 628
Prezídium Policajného zboru SR	1 418 316	969 891	1 948 384
Integrovaný záchranný systém	26 698	19 152	673 584
Ministerstvo vnútra – sekcia informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti	740 081	260 592	1 970 035
Ministerstvo vnútra – sekcia ekonomiky	237 501	444 050	0
Zdravotná záchranná služba SR	1 260 000	0	0

Zdroj: ministerstvo vnútra

Tabuľka č. 6: Poistné udalosti spôsobené nepoistenými vozidlami, hradené z garančného fondu

rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
počet nehôd v ks	2 711	2 677	2 219	2 075	2 182	2 216
príspevky do poistného garančného fondu v eurách	4,1 mil.	4,0 mil.	5,0 mil.	5,0 mil.	8,0 mil.	10,0 mil.
poistné plnenia poškodeným v eurách	7,1 mil.	6,3 mil.	5,8 mil.	5,6 mil.	6,4 mil.	6,9 mil.

Zdroj: Slovenská kancelária poisťovateľov

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 7: Počet oznámení Slovenskej kancelárie poisťovateľov o neuzatvorení poistenia a podiel a počet vybavených oznámení o neuzatvorení PZP kontrolovanými okresnými úradmi v rokoch 2018 až 2023

okresný úrad	počet doručených oznámení od SKP	podiel vybavených oznámení v %	počet vybavených oznámení
Bratislava	300426	0.24%	720
Nitra	100985	0.49%	494
Michalovce	97070	1.09%	1062
Košice	92647	3.70%	3429
Trnava	81143	1.75%	1423
Prievidza	79317	0.57%	455
Žilina	77514	1.55%	1203
Prešov	77031	0.70%	536
Levice	67956	0.58%	396
Rimavská Sobota	67321	1.91%	1288
Trenčín	67255	2.27%	1525
Komárno	64987	1.60%	1040
Trebišov	62415	1.89%	1181
Zvolen	57179	1.76%	1006
Lučenec	49653	1.03%	510
Senica	48665	0.94%	458
Poprad	47816	0.84%	403
Banská Bystrica	47227	1.29%	608
Martin	42532	1.35%	573
Nové Mesto nad Váhom	41945	1.86%	782
Liptovský Mikuláš	33338	1.49%	498
Pezinok	32988	1.75%	576
Považská Bystrica	31829	3.94%	1255
Vranov nad Topľou	31045	1.66%	516
Topolčany	29251	3.08%	902
Rožňava	26527	5.42%	1437
Bardejov	21873	3.06%	670
Dolný Kubín	11328	9.67%	1095

Created with Datawrapper

Zdroj: NKÚ SR na základe výsledkov kontroly